

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО МІСІОНЕРСЬКОГО ТОВАРИСТВА «СВІТЛО НА СХОДІ»

ВІРА і ЖИТТЯ

1•2022

ДЕ ЗНАЙТИ
ІСТИНУ?

«ДИВНИЙ»
СВЯЩЕННИК

ЦЕ Я!

БАР'ЄРИ

**Я - ДОРОГА,
І ПРАВДА,
І ЖИТТЯ**

Поправді, поправді кажу вам:
Перш, ніж був Авраам, – Я є.

Ісус Христос

Я є!

Кожен, хто є в цьому світі, хто отримав право на існування, – в земному своєму бутті пройде власною дорогою. Адже мільярди людей, які одночасно живуть на планеті, не мають абсолютно однакових життєвих маршрутів, ідентичних обставин. Навіть якщо і є схожі обставини, проте кожен сприймає реальність дуже індивідуально, емоційна реакція на однакові виклики абсолютно різна. Кожен проходить власну життєву путь, по-своєму реагує, ухвалює рішення, дає оцінку всьому, робить певні висновки.

Ми усвідомлюємо, що всяку життєву дорогу буде оцінено за досконалим стандартом Творця. І ця оцінка не базуватиметься на чийось увлеченнях, шляхах видатних людей чи культурних контекстах,

де проживають ці мільярди. Кожну життєву дорогу буде зіставлено з єдиним стандартом, який визначив Бог, – життям Господа Ісуса Христа. Коли апостол Хома запитав, що це за дорога та як її можна знайти, Христос відповів: «Я – дорога, і правда, і життя».

І дійсно, Ісус Христос є єдиною абсолютно істинною дорогою, і тільки її можна назвати Життям, яке задумав Небесний Творець, із правильними цілями, моральними стандартами й емоційним наповненням.

Роздуми, що Христос – дорога, правда і життя, це роздуми взагалі про все, що охоплює поняття життя особистості, яку створено за подобою Божою. Це означає, що у Христі, Його житті, приховано всю повноту, глибину Божого задуму для земної історії людства

загалом і кожної особистості зокрема.

Адже в розумінні Христа ми пізнаємо сенс життя як такий та частково усвідомлюємо премудрий творчий план нашого Небесного Отця. І щоб правильно розуміти в цьому житті хоч щось, нам потрібне найголовніше – пізнавати Ісуса Христа, Який є дорога, правда і життя.

На цю тему й будуть роздуми авторів публікацій.

Благословенного вам читання та більшого пізнання нашого Господа.

Василь ДАВИДЮК,
головний редактор

ЗАПОВІТНА МРІЯ

Микола ВОДНЕВСЬКИЙ

Всемогутнім іменем зігрій,
 Я у рать вступив Його святу.
 Ще не всі пісні звучали в світі,
 Є одна, з якою в бій іду!

Ніч прийде, чи вечір наступає,
 Сонця днина, чи дощі пройшлись –
 Й цей сувій, що вигляду не має,
 Смерті тінь накриє теж колись.

Світ – суха розпечена рівнина,
 Та я чую спів і хор веде:
 «Вічний Бог в особі Свого Сина
 Сам тебе у небо приведе».

Зовсім інші там співають псалми,
 Там немає смутку та біди.
 В небесах з небесними віршами
 Зможу єдність вічну віднайти.

Долі іншої я зовсім не бажаю,
 Бо земне життя – у суєті.
 Небеса, де плачу не буває, –
 Заповітна мрія у житті!

1950 г.

**У ГОЛОВНОМУ – ЄДНІСТЬ,
 У ДРУГОРЯДНОМУ – ВОЛЯ,
 У ВСЬОМУ – ЛЮБОВ.**

Бл. Августин

У НОМЕРІ:

4	Проповідь	Вальдемар Цорн	ДОРОГА
6	ГОРТАЮЧИ СТАРІ СТОРІНКИ		ЧОМУ Я ВІРЮ БІБЛІЇ?
7	МАЛА КАФЕДРА	Михайло Черенков	ЦЕ Я!
8	ПОЕЗІЯ	Микола Водневський	БЛАГОДАТНЕ СВІТЛО
10	ПРОЗА	Фріда Еверт	ВІКТОР
13	ВАРТО ЗАМИСЛИТИСЯ	Тереза Авільська	МОЛИТВА
14	РОЗДУМИ ВГОЛОС	Олександр Зайцев	БАР'ЄРИ
16	ЕСЕ	Іван Лещук	«ДИВНИЙ» СВЯЩЕННИК
18	ТОЧКА ЗОРУ	Надія Орлова	СТРАХ І ТРЕПЕТ
20	ПЕРЕЖИТЕ	Алла Березкова	СПОВІДЬ
23	ХОЧУ ЗНАТИ	Микола Водневський	ДЕ ЗНАЙТИ ІСТИНУ?
24	НАШЕ ІНТЕРВ'Ю	Людмила Максименко	СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!
28	З МІСІОНЕРСЬКИХ ЛАНІВ		СЛУЖІННЯ НАШИХ МІСІЙ
30	ЛИСТИ ЧИТАЧІВ		ПЕРШИЙ ЛИСТ та ін.

У Священному Писанні читаємо чимало віршів, у яких ідеться про дорогу. Це цілком зрозуміло, адже вона є синонімом людського життя. Наприклад, апостол Іван передає нам слова Христа: «Я – дорога» (Ів. 14:6).

Чи знаєте ви, що перша церква, до того як її послідовників нарекли християнами, називалася «Дорога»? Євангеліст Лука пише у книзі Дії апостолів, що «Савл, іще дишучи грізьюбою й убивством на учнів Господніх, приступивши до первосвященника, попросив від нього листи у Дамаск синагогам, щоб, коли знайде яких чоловіків та жінок, що тієї дороги вони, то зв'язати й привести до Єрусалиму» (Дії, 9:1–2). Або в іншому місці: «А до синагоги ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці про Боже Царство навчаючи та переконуючи. А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу Господню лихословили перед народом, то він їх покинув і виділив учнів» (Дії, 19:8–9). Або там же, у 23-му вірші: «І розрух чималий був стався там часу того за Господню дорогу». Павло сам говорить (Лука записав у Діях, 22:4): «Переслідував я аж до смерті цю путь, і в'язав, і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок». Є й інші тексти, але повернімося до Євангелія від Івана.

«Сказав би Я вам, що йду приготувати місце для вас? А коли відійду й приготую вам місце, Я знову прийду й заберу вас до Себе, щоб де Я – були й ви. А куди Я йду – дорогу ви знаєте». Говорить до Нього Хома: «Ми не знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо знати дорогу?» Промовляє до нього Ісус: «Я – дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене» (Ів. 14:2–6). Але як потрапити на цю дорогу? Що для цього потрібно?

По-перше, потрібно вірити! Про це сказав Сам Ісус: «Бо коли не ввіруєте, що то Я (у грецькій тут стоїть «Яє» – В. Ц.), то помрете в своїх гріхах» (Ів. 8:24). У Посланні до євреїв написано, що треба вірити, що Бог є і що Він тим, хто шукає Його, воздає, якщо ми хочемо прийти до Нього й отримати від Нього прощення гріхів.

По-друге, потрібно покаятися!

Що означає покаятися? Апостол Іван каже: «Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої» (1 Ів. 1:9).

По-третє, потрібно навернутися!

Але хіба це не те саме, що й покаятися? Ні, якщо не відбувається посвяти свого життя Господу. У книзі Дії апостолів (2:38) Петро говорить: «Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа на відпущення гріхів, – і дара Духа Святого ви приймете!» Покаяння наше завершується хрещенням. Хрещення – як шлюб, остаточне визначення статусу, обов'язків та привілеїв. Віра, покаяння, навернення, хрещення – це шлях, яким ми приходимо до взаємин із Богом, як показує нам Священне Писання.

Отже, ми прийшли до Бога, повірили в Ісуса Христа, покаялися та охрестилися. І все? Що про це говорить Ісус Христос? «Хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний» (Мт. 10:38).

Тому треба слідувати. Відразу виникає безліч запитань: як слідувати; звідки ми можемо знати, що слідуємо за Христом; чи потрібно нам перевіряти себе; як бути впевненим, що у вічності ми будемо з Ісусом?

Ми пам'ятаємо рядки з Писання: «І побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну дорогу мене попровадь!» (Пс. 138:24). Ісус каже: «Увійходьте тісними ворітьми, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погибелі, – і нею багато хто ходять. Бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, – і мало таких, що знаходять її» (Мт. 7:13–14).

Цим Спаситель каже, що є дві дороги, й Він дає нам визначення обох. Неправильна дорога – широка, вона не має обмежень, заборон і наказів. Це шлях нескінченної толерантності, всездозволеності та безмежної «любові». Цією дорогою багато хто йде. Нею простує й наше суспільство: ухваляються закони, які захищають широкий шлях. Усі, хто не на широкому шляху, – ізгої.

Вплив широкої дороги не припиняється навіть перед церковною

брамою: як справи зі вживанням алкоголю, дошлюбними або навіть позашлюбними стосунками, розлученнями, а також списуванням на контрольній роботі, іспитах, з обманом держави чи сусідів? Дорога ця легка: пряма, широка, проста, без перешкод та опору. Вона відповідає природі людини, і та обирає її інстинктивно.

Де проходить межа між двома шляхами, нам добре відомо: «Не любіть світу, ані того, що в світі. Коли любить хто світ, у тім немає любови Отцівської» (1 Ів. 2:15). Ісус прямо говорить, що ця дорога веде до смерті. Смерть починається не у вічності, вона вже супроводжує того, хто йде цією дорогою: докори сумління, сварки, ворожнеча, страждання духу, душі й тіла, залежності й постійна невдоволеність.

Що Ісус говорить про вузьку дорогу? Саме нею ми потрапляємо до вузької брами. Що це за брама, ми знаємо. Про вхід крізь неї сказано вище: вірити, покаятися, навернутися, охреститися. Мало хто знаходить вузьку браму, й небагато йдуть вузькою дорогою. Чому? Тому що ця дорога починається із самовіддачі, а це останнє, що людині хочеться робити. Сам Ісус сказав: «Так ото й кожен із вас, який не зречеться усього, що має, не може бути учнем Моїм» (Лк. 14:33). Це шлях боротьби, страждань і смерті за Ісуса Христа.

Ісус попереджав Своїх

ДОРОГА

І БУДЕ ТАМ
БИТА ДОРОГА ТА ПУТЬ,
І БУДУТЬ ЇЇ НАЗИВАТИ:
ДОРОГА СВЯТА, –
НЕ ХОДИТИМЕ НЕЮ НЕЧИСТИЙ,
І ВОНА БУДЕ НАЛЕЖАТИ
НАРОДОВІ ЙОГО;
НЕ ЗАБЛУДИТЬ ТАКОЖ НЕРОЗУМНИЙ,
ЯК БУДЕ ТІЄЮ ДОРОГОЮ ЙТИ.

Іс. 35:8

учнів: «І будуть вас видавати і батьки, і брати, і рідня, і друзі, а декому з вас заподіють і смерть. І за Ім'я Моє будуть усі вас ненавидіти. Але й волосина вам із голови не загине! Терпеливістю вашою душі свої ви здобудете» (Лк. 21:16–19). Вузька дорога веде до чудової мети.

Як дізнатися, чи на правильній я дорозі? Адже від цього залежить вічна доля! Як достеменно знати, а не сподіватися, мріяти та з трепетом чекати? Якщо ми чесно ставимо собі це запитання, то точно знатимемо відповідь на нього.

Ми дізнаємося про цей вплив, який на нас має читання і слухання Слова Божого: чи приносить воно плід або його краде сатана, а після богослужіння ми й не пам'ятаємо, про що проповідувалося? І протягом тижня вплив Слова сходить нанівець, його заглушують турботи життя. А може, ми були колись у захваті від Слова, вирішили жити у злагоді з волею Господа, а потім усе перетворилося на рутинне, важке життя? Або все ж таки ми читаємо Слово й у тиші кімнати шепочемо: «Ісусе, дякую Тобі! Дякую за Твою любов, за випробування та труднощі, за силу та радість, за Духа Твого Святого і Святу Твою Церкву». І додаємо: «Я люблю Тебе!» Кожен знає, коли востаннє промовляв Ісусу просто так: «Я люблю Тебе». Кожен знає, коли востаннє серце горіло бажанням зробити для Нього щось приємне: принести букет квітів до Його церкви, написати чи заспівати пісню, присвятити Йому вірш... Тільки для Нього! Тільки для Нього одного!

Вузька дорога проста: вона унеможливорює все, що ганьбить Бога, що належить цьому світові, що є гріхом і шкодить нашій душі. І на цьому шляху

ми не одні – ми маємо Попутника! До того ж Сам Христос веде нас! Він кладе нам руку на плече, від чого у нашому серці запановує мир. Ми отримуємо силу й утіху, радість і спокій. Христос збагачує наше життя спілкуванням із Ним та Його послідовниками, які теж простують вузькою дорогою.

Головні питання буття: чи стою я на цій дорозі, чи чую я голос Пастиря, що

йде попереду? Ці питання кожен може поставити собі просто зараз. І якщо немає впевненості, а лише сумніви, не відкладайте на завтра те, до чого сьогодні закликає Сам Господь: увійди Мною! Хто Ним увійде, той спасеться, оскільки інша дорога веде все далі й далі від вічної радості та миру, від спілкування з Його святими, з усіма, хто вірою переміг цей

світ. Якщо ти був на вузькій дорозі, а зараз заблукав, то Господь готовий узяти тебе на плечі й понести. Покич Його й довір Йому своє життя! Просто зараз. Амінь.

Вальдемар ЦОРН

Чому я вірю Біблії?

Віки минають, покоління змінюються – а Біблія залишається незмінною.
 Імперії, династії постають і падають – а вона перебуває.
 Агностики та дурні цинічно її висміюють – а вона невразлива.
 Атеїзм метає громи та блискавки – а вона незламна.
 Невігластво і лженаука її зрікаються – а вона незамінна.
 Зі століттями цінність її не зменшується, а зростає.
 Вона є Божим одкровенням для всіх народів.
 Вона містить у собі скарби вічної мудрості.
 Вона розв'язує великі проблеми життя і смерті.
 Вона знімає маску з найуправнішого лицеміра.
 Вона спрямовує погляд найбільш грішної людини до неба.
 Вона стоїть вище за всі навколишні вікові нашарування.
 Вона має відповідь на кожне запитання душі.
 Вона – джерело, води якого завжди чисті та рясні.
 Вона – сонце, яке ніколи не заходить і світить усім.
 Вона зігріває серця, що застигли в мирському егоїзмі.
 Вона пробуджує сумління сплячих у гріху.
 Вона звеличує й облагороджує всіх покірних її істині.
 Юність звертається до неї – вона керує.
 Старість потребує «посоха» – вона підтримує.
 Голодна душа шукає їжі – вона насичує.
 Слабкість волає до неї – вона наділяє силою.
 Вона вказує на нашу страшну заборгованість перед Богом.
 Вона розм'якшує кам'яне серце грішника й ламає душу.
 Вона приводить нас до Христа й відроджує до вічного життя.
 Читай її – і будеш мудрий.
 Виконуй її вимоги – і будеш святий.
 Довірся її словам – і будеш спасений!

З журналу «Віра і життя», 4/1974

Ісуса любили слухати всі, навіть вороги. Він говорив про найголовніше і про те, що всіх хвилювало. Але далеко не кожен міг зрозуміти й визнати, що Він і був найголовнішим. Він не просто говорив про Бога, Він був Богом.

Проблема в тому, що люди були готові говорити про Бога, проте не готові зустрітися з Ним. Отримати нову інформацію? Звісно, так. Але щоб змінити своє життя й зіткнутися віч-на-віч із реальністю? Це вже ні, принаймні не зараз.

Уявімо одну дивну, хоч і цілком прийнятну ситуацію. До мене підходить незнайомиць і розпитує про Михайла. Я можу йому багато розповісти, бо я і є той Михайло. Але мій співрозмовник цього не знає. Нарешті, я наважуюся відкритися й зізнаюся: «Я і є Михайло, тобто той, ким ви цікавитесь». А натомість чую: «Це неможливо. Не вірю. Ви не можете бути Михайлом, ви обманюєте мене. Я достеменно знаю, який він на вигляд. Ви – не він».

Так само ми поводитимось з Ісусом. Ми слухаємо Його слова, проте не визнаємо Його особистість, в якій усе це втілювалося, виповнилося, відкрилося. Ми не визнаємо Його особистість з усією серйозністю. Ми надаємо перевагу словам.

Але Його слова та Його особистість єдині. Не можна зрозуміти їхній зміст, не пізнавши їхнього Автора, не пішовши за Ним як за Вчителем, Другом, Паном.

Я – дорога, і правда, і життя (Ісус Христос).

Слова вказують на реальність, підводять до неї, пропонують її визнати. Віра вимагає не просто погодитися зі словами Ісуса, але послухатися Його та Його слів, тобто піти за Ним як за Провідником в іншу реальність.

Саме тому, коли учні запитують про Бога Отця, Ісус указує на Себе. Він не просто вказує дорогу – Він і є дорога. Він не просто вчить правди – Він є правда. Він не просто говорить про життя – Він є життя.

Ісус пропонує нам не стільки дізнатися, скільки пізнати, пережити, випробувати на собі справжнє життя в єдності з Богом, у Його присутності.

І цієї миті Він стикається з незрозумінням слухачів, особливо релігійних наставників. Вони готові слухати Господа, але не готові зустрітися з Богом. Тому що, на їхню думку, все має бути не так. Тому що вони вірять собі, у свої знання про те, як усе має бути. Не може бути так просто. «Ісус – дорога, правда й життя? О ні, адже якщо це так, то руйнується весь наш світ, в якому ми самі визначали шляхи, знали істину та керували життям!»

Тут я маю сказати одну просту, але важливу річ. Основна проблема людей полягає не стільки в невірі в Бога, скільки в невірі в те, що до Бога є шлях, що Бога можна пізнати, з Ним можна мати стосунки.

Для більшості Господь існує, але десь далеко. Цей Бог мовчазний, відсутній, недоступний, незрозумілий. Тобто, цілком можна вірити, що Він є, але водночас не вірити в те, що Він поруч – активний, живий, близький.

Багато хто вірить саме в далекого Бога, про Якого можна знати, але Його не можна зустріти. І така половинчаста віра робить людей значно нещасливішими.

Справді, це страшна мука – знати про Бога й жити без Нього. Десь є Бог, але дороги до Нього немає, або її ніхто не може знайти. Десь є істина, але знання про неї втрачено чи спотворено, а скласти уривки знань ніяк не можна. Десь є справжнє життя, але ми не живемо, а існуємо, животіємо в темряві чи сірості.

Аж тут з'являється Ісус і пропонує нам повірити по-справжньому, цілковито довіритися Йому, тому що в Ньому ми отримуємо не тільки знання про Бога, а й мир, життя, єдність із Богом. Ісус не задовольняє нашу цікавість новою інформацією, Він запрошує нас у нове життя.

Якщо ти хочеш увійти в реальність цього нового життя, то скажи Христу: «Ти – моя дорога, правда й життя» та йди за Ним, пізнавай Його, живи Ним!

Михайло ЧЕРЕНКОВ

ЩОЯ!

Микола ВОДНЕВСЬКИЙ

БЛАГОДАТНЕ СВІТЛО

Стигне небо в смуткові похмурім,
Лише сонця блиск
У житті барачному, понурім,
Промайне колись.
Не один чекав я (аж втомився)
Радісних новин.
Та раптово світлом нам відкрився
Славний Божий Син.
Наче прохолода завітала
В душний наш барліг,
І відрада вічна запалала
У очах моїх.
Чи хтось може радість щиро змірять,
Як сльоза бринить?
Що Христос живий, почав я вірить
В ту щасливу мить!
Голос цей і ніжний, і ласкавий,
Друже, не забудь.
Не шукай доріг, бо світ лукавий,
Він – життєва путь.
Захистить від горя Він будь-кого,
Тож біжи, не стій!
Джерело Він щастя неземного
У душі твоїй.
Всі ми знаєм: гріх живе в людині,
Правду світ сховав.
Та у морок ночі Бог у Сині
Світло вічне дав!

20 серпня 1948 р.
На 7-й день після навернення до Бога

Є ЗА ЩО

О, є за що Творця мені хвалить:
Гріха проказу зняв навік Він з мене,
Хай без кінця від мене вже звучить
Хвала Йому у прозі та поемах.
Душа невтомно до Христа гука,
Як падала – то прощення просила,
В біді мене трима Його рука,
У труднощах – Він захист мій і сила.
Тому любити хочу завжди я
Його сильніше, щиро, чисто й чесно.
Лише Христу луна хвала моя:
Придбав оселю Він мені небесну.
У Ньому все, і все моє – Йому,
Пісням небес завжди в душі звучати.
Прийде той день – і ноги обійму
Тому, Хто на хресті пішов вмирати.
1948 р.

МОЛИТВА

Ніхто інакший щастя не дарує,
Руці чужій це світло не закрить.
Щасливий я, що Ти молитви чуєш,
Що в Твій завіт з Тобою міг вступить.
Та де слова, де фарби ті шукати,
Щоб образ Твій святий відобразить?
Любові ласку, що зумів пізнати,
Завжди в душі бажаю я носити.
Куди іти? Слова життя у Тебе,
В Тобі джерела чистої води.
Мій Господи, мене в святее Небо
Рукою, що пробита, Сам веди.
Ти дав усе в єдиномірній Сині,
Щоб міг я жити в радості й журбі.
Щасливий я, бо все життя віднині
Цілком належить, Господи, Тобі.

Мюнхен, 1949 р.
Перший вірш після хрещення

ЄДИНИЙ ШЛЯХ

Чекала всіх одна дорога,
Щоби навік лягти в землі.
Та Добрий Пастир в Царство Бога
Єдиний шлях відкрив в імлі.
Ми вірим: сенс весь труд наш має,
Дорогу маємо нову,
Христос веде, де гріх втрачає
У душах владу вікову.
То як не втішитись над Словом,
О друзі, сестри і брати?!
Там, де у славі трон Христовий,
Звучить: «Всевишній, Ти – Святий!»
Він все для нас зробив, що треба,
Щоб шлях пройти нам нелегкий,
Щоб разом труд звершать для неба.
У цьому віри сенс простий.

1950 р.

ЦЕ ВІН

Дні за днями пролітають,
Смерті більше не боюсь.
Бо найбільший скарб, що маю, –
Мій Спаситель, мій Ісус.
З мене зняв ярмо неволі,
Пити дав, нагодував,
Сам став втіхою у долі,
Джерелом Він сили став.
Вів шляхом, щоб йшов я просто
В щастя край, де раді всім.
Де пройшов Павло-апостол
У житті своїм земнім.
Він зумів у мряці ночі
Дня завісу відхилити.
І мене сьогодні хоче
На дорозі захистити.
Промені Його чудові
Стали світлом днів моїх.
Він пісні дарує нові,
І співає серце їх.

Покликом Своім небесним
На бенкет Він кличе Сам,
І в блакиті з Ним Чудесним
Вічний мир відкрився нам.

1958 р.

КРУТОСХИЛ

Все життя – крутосхил,
Вищий від піків Алтаю.
Часто падав без сил,
Як вершину здолаю.
Дули вітри весь час,
Поминальну співали,
Снігопади не раз
Мені зір закривали.
Сміх шакалів навкруг
Мою душу тривожив,
Та небесний мій Друг
Шлях цей першим проторив.
От і слід прогляда...
Він, Незримий, зі мною.
І тікає біда,
Мов гроза, стороною.
Коли темінь навкруг,
В небі зорі не сяють,
То небесний мій Друг
Сам на шлях направляє.
Він – підтримка щодня,
Всім напастям завадить
І до вічного дня
Пастир Сам припровадить.
Скільки років іду,
Дні і ночі минають.
Знаю я: не знайду
Шлях коротший до раю.

1974 р.

Не кажи мені, що це втікач, розбійник, злогій,
сповнений незліченних лих, або що він жебрак,
і знедолений, і малоцінний, і негідний жодного
слова, але подумай, що й за нього помер Христос,
і для тебе це буде достатньою підставою
всіляко погбати про нього.

Іван Золотоустий, 349–407 рр.

Бувальщина

Багато років тому в «передовій і могутній державі» жив один чоловік. Назвемо його Віктор, бо в тій країні було багато хлопців із таким ім'ям, яке в перекладі з грецької означає «переможець». Цей хлопець, як і багато інших, вірив у перемогу комунізму та світле майбутнє всього людства. Він жив, як жили всі довкола, і був упевнений, що Союз «незламний республік вільних» ніколи не зруйнується. Навчався, одружився, працював. Не просто працював, а сміливо працював у шахті, сміливо спускався щодня на глибину до шестисот метрів. Віктор добував вугілля. Коли ж він, увесь чорний, як кріт, піднімався на поверхню й виходив із кліті, то почувався переможцем, героєм. Він знову вижив у темряві та, працюючи в поті, в пилюці, виконав свій обов'язок! Перше, що впадало у вічі відважному шахтареві, був плакат «Даєш країні вугілля!», а на будівлі збагачувального комбінату – інший: «Партія сказала: "Надо" – комсомол відповів: "Есть"».

У вихідні Віктор розслаблявся з друзями чи сусідами за пляшкою і вголос міркував про те, чого не знав, але думав, що знає: про еволюцію, про космос, в якому Гагарін не побачив Бога, про

забитих і темних баптистів, які найкраще працювали на шахті та з якими всі хотіли йти на зміну, про те, що нібито баптисти приносять дітей у жертву, вимикають світло на своїх зборах тощо.

Усе було б гаразд, але... стався у Віктора інфаркт. Потім другий і навіть третій. Він пив пігулки жменями й потайки дякував Богові, що живий. До шахти його більше не пустили. Згодом і друзі запрошувати припинили, не подобалися їм його розмови про хворобу та про «сєнс життя». Та й пити Віктор перестав – який із нього компаньйон?!

Справа була наприкінці вісімдесятих, у період антиалкогольної кампанії, перебудови та гласності. Гласність – оце так! Ти можеш сказати, що думаєш, і навіть написати. Ти можеш прочитати те, що було приховано за сімома печатками. Тоді серед баптистів (і не лише) курсувала приказка: «Куй залізо, поки Горбачов».

Усією країною святкували тисячоліття християнства на Русі. До цієї події приурочили евангелізації, християнські концерти, вечори питань і відповідей, допомогу в лікарнях і реабілітаційних центрах, відвідування в'язниць та багато іншого.

А Віктор, утративши основу своєї віри, згас, зажурився і... замислився.

Якось, повертаючись від лікаря додому, він побачив одного зі своїх колишніх колег, працюючого та наївного баптиста Петра.

– Як справи, друже? – запитав той.

– Які тут справи? До лікаря, в аптеку, за талонами, в чергу за милом... Хіба це справи? – відповів Віктор.

– А ти знаєш, у неділю, після обіду, в нашому Будинку культури заплановано концерт християнських пісень? Ми святкуємо тисячоліття християнства на Русі. Підеш зі мною?

– Чому б і ні? Ти знаєш, я ж православний, дід мене в дитинстві хрестив. Тоді батьки соромилися говорити про це, а зараз модно. Дивись, як усі раптом про віру й Бога говорити почали! Свобода в нас...

Домовилися, зустрілися та пішли до Будинку культури. Будівля начебто знайома, але не про партію та не про Леніна там ішлося. Співав хор, і так потужно! Музика та слова аж за душу брали.

тор

А між піснями простий роботяга-шахтар говорив про глибоке й, можливо, навіть про високе, – говорив просто, хоч і не завжди зрозуміло: «Дорогий друже, Бог у Христі примирив із Собою світ...» І знову чудовий спів. Наприкінці пролунала пропозиція – всі охочі дізнатися істину могли отримати Євангеліє. Вперше в житті Віктор узяв до рук Слово Боже, про яке говорив із друзями на гулянках, стверджуючи, що все це казки та брехня. Тепер він був сповнений очікувань. «Що ж у цій книжечці написано?» – цікавився він. А оскільки зі здоров'ям мав негаразди і працювати він не міг, часу на читання було вдосталь.

Він читав про Ісуса. І що довше читав, то більше подобалася йому ця Людина. Наступної неділі святкувалося тисячоліття християнства на Русі в кінотеатрі сусіднього міста. Віктор поїхав туди вже без запрошення, з власної ініціативи. Той самий хор, ті ж пісні, тепер уже начебто знайомі чи навіть рідні, а між ними – прості слова звичайних шахтарів. Віктор уважно слухав. «Дорогий друже, Бог став Людиною! Він жив на землі в особі Ісуса Христа. Він, єдиний безгрішний, помер за мої та твої гріхи. Відкрий Йому своє серце, попроси про

прощення гріхів. Бог каже: «І дам вам нове серце, і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоті»», – лунало зі сцени.

Віктор відчув, як його підірване трьома інфарктами серце потяглося до цього Ісуса, Який був, виявляється, не просто Людиною, а Боголюдиною. «Якщо ви маєте запитання чи бажання примиритися з Богом, візьміть картки з адресою церкви», – вів далі ведучий.

Віктор узяв картку. І почав ходити до баптистів. Деякі старі друзі та знайомі дивувалися з цього, але все вже було не так, як раніше. Кожен намагався знайти якусь опору в житті після того, як звалилися основи комунізму та зруйнувався Союз, той, що «незламний республік вільних».

Хтось у релігію подався, а хтось – і в бізнес. (О, ні, вибачте, тоді ми цього слова навіть не знали!) Виникли кооперативи, пішла приватизація. Хто до Бога йшов, а хто, за незнанням, – до біса. Багато хто ставив питання, намагаючись зрозуміти, що добре, а що погано: біла магія – добре, чорна магія – погано, зцілення – добре, оргії та аморальність – погано. Блукали люди, не навчені користуватися свободою, що раптом звалилася на них. Але багато хто наvertався до віри в істинного, живого й люблячого Бога.

Так і Віктор увірував від щирого серця й готувався вступити в завіт із Господом. Дізнавшись, що хрещення – це обіцяння Богові служити Йому доброю совістю, він не сумнівався, що його дитяче хрещення такою обіцянкою не було. Він полюбив Ісуса, полюбив і простих, які тепер уже не здавалися такими вже й наївними, віруючих. Уранці, перед хрещенням, він знову прочитав слова з Біблії: «І дам вам нове серце, і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоті» (Єз. 36:26). Прочитав і молився: «Дякую Тобі, Ісусе, що Ти дав мені нове серце й нове життя. Тепер я живу для Тебе!» Помолився, а в думках далі міркує: «Якщо я маю нове серце, навіщо мені всі ці медикаменти?» І викинув увесь пакет із пігулками у відро для сміття.

Хрещення відбувалося у відкритій водоймі. Народу зібралося дуже багато. Кожен віруючий привів друга чи сусіда, прийшли й родичі тих, хто збирався «вступати в завіт із Господом». Віктор уже знав, що так називають ці святі люди акт хрещення. Віктор був схвилюваний, але вірив від щирого серця, що після хрещення буде здоровий не тільки душею, а й тілом.

І ось він уже стоїть у воді та чує запитання:

– Любий брате, чи віриш ти, що Ісус Христос – Син Божий і твій особистий Спаситель?

– Так, вірю! – майже прокричав наш новий брат, аби всі, хто стояв на березі, почули.

– За вірою твоєю хрещу тебе в ім'я Отця і Сина та Святого Духа. Амінь!

– Амінь! – промайнула багатоголоса луна.

Потім почалося богослужіння на березі та благословення кожного нового члена церкви, члена Тіла Христового. На березі розстелили килимки, на яких схилили коліна понад п'ятдесят людей. Це нові люди з новими серцями для нового життя. А пресвітер благословив їх словами зі Священного Писання:

– «А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непорушений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа. Вірний Той, Хто вас кличе, – Він і вчинить оте!» Амінь!

– Амінь! – знову голосно повторили всі.

– Амінь, амінь! – триумфував Віктор.

Так почалося його нове щасливе життя з Господом.

Минув рік тисячоліття християнства на Русі. Прийшов другий, третій... І хоча Горбачова «путчували», але залізна завіса виявилася дірявою й потік усіяких світлих і темних учень уже ніхто не міг зупинити. З'явилися гуру, маги та цілителі, а також усі супутні їм біди. Тоді ж, під час гласності та перебудови, розвалу та смуту, Бог будував і Своє Царство. На той час не тільки щонеділі каялися люди, а й на кожному зібранні серед тижня.

Якось Віктор зустрів у під'їзді колишнього товариша по чарці:

– Дорогий, заходь до нас. Наразі по телевізору сеанс лікування буде.

Віктор сказав щасливо у відповідь:

– Мене Ісус Христос зцілив, я після хрещення жодного разу не приймав ліків і почуваюся чудово.

– А ти знаєш, що цей, що в телевізорі буде, тобі навіть рубці з серця зніме?

Це диявол говорив через сусіда, звідки ж сусідові знати, що Віктор від трьох інфарктів має великі шрами на серці? І Віктор вирішив зайти й подивитися... Йому одразу стало погано. Довелося викликати швидку та їхати до лікарні.

Відчуваючи, що вмирає, Віктор захотів поговорити з пресвітером.

– Брате, я такий радий, що ти встиг прийти! Обов'язково розкажи в церкві про моє зцілення (до цього він нікому не розповідав) і моє падіння. Господь пробачив мені, я знаю. Тепер я йду до Нього. Скажи всім, аби не йшли від Бога до біса, як це зробив я.

Сказав і невдовзі помер. (О ні, звісно ж, не помер, «але перейшов від смерти в життя».)

«Поправді, поправді кажу вам: Хто слухає слова Мого, і вірує в Того, Хто послав Мене, – життя вічне той має, і на суд не приходить, але перейшов він від смерти в життя» (Ів. 5:24).

Віктор пішов, залишивши нам попередження. Ось так Бог укотре з поганого добре зробив. Йому слава!

Фріда ЕВЕРТ

КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ ДО ТИХ, ХТО ЧИТАЄ БІБЛІЮ

1. Яке слово пропущено в молитві Мойсея до Господа: «Коли знайшов я милість в очах Твоїх, об'яви ж мені _____ Свою, і я пізнаю, як знайти милість в очах Твоїх»?
2. Про кого Бог сказав, що «немає такого, як він, на землі: муж він невинний та праведний, що Бога боїться, а від злого втікає»?
3. Чия це молитва: «Навчи нас лічити отак наші дні, щоб ми набули серце мудре»?
4. Про кого сказано, що він ставив своє серце нарівні із серцем Божим?
5. Де, згідно з Євангелієм від Луки, Ісус проводив ночі після того, як удень навчав у храмі?
6. Що таке вічне життя?
7. Місто, де Павлу та Варнаві хотіли зробити жертвопринесення як богам.
8. Що Акила та Прискилла докладніше роз'яснили Аполлосу?
9. Кому апостол Павло викладав учення про Царство Боже з ранку до вечора?
10. Де написано про триєдність Божу?

(Відповіді на сторінці 31)

Молитва

Господи, Тобі відомо краще за мене, що я старію й незабаром долучуся до спільноти старих. Утримай мене від фатальної звички вважати, що я неодмінно маю на все висловлювати свою думку.

Позбав мене манії залагоджувати чужі справи. Зроби мене розважливою, а не докучливою, послужливою, а не командиркою.

Мені, щиро кажучи, прикро не пускати в хід увесь арсенал своєї великої мудрості, але, знаєш, Господи, мені так хочеться зберегти хоча б деяких друзів!

Не дай мені загрузнути у дрібницях. Даруй мені крила, щоб летіти до мети. Накажи моїм уста мовчати про свої біди й недуги, хоч би вони незмінно збільшувалися і з роками все солодше ставало б їх перераховувати.

Не смію просити Тебе про те, щоб я нарешті навчилася охоче вислухувати розповіді про чужі прикраси. Допоможи мені терпіти їх.

Я не смію вимагати в Тебе кращої пам'яті, але даруй мені більше смирення та менше зарозумілості, якщо мої спогади суперечать спогадам інших людей.

Добре впровадь мені на думку, що і я можу помилятися.

Бережи мене, адже я не дуже жадаю святості. Деякі святі такі нестерпні! Але жовчна баба – це, безперечно, одна з найвдалиших вигадок диявола.

Допоможи мені бачити добро там, де його не чекають, знаходити в людях чесноти, яких у них не визнають, і даруй велику милість – навчи мене говорити їм про це.

Амінь!

Авторкою молитви вважають французьку черницю **Терезу Авільську, XVI ст.**
Переклад із французької Віри **КОНСТАНТИНОВОЇ**

**Юдеї
не сходяться
із самарянами.**

Ів. 4:9

**Невільно юдеєві приставати
й приходити до чужаниці.**

Дії, 10:28

У світі існує безліч різних бар'єрів: у технічній сфері, у природі, у спорті, а також у взаєминах між людьми. Багато бар'єрів переборні, хоча для цього потрібні час, зусилля та засоби.

Колись людина із заздрістю спостерігала за польотом птахів – зараз вона навчилася створювати літальні апарати, що розвивають надзвукову швидкість. Довгий час деякі дослідчені нирці могли сягати глибини в кілька десятків метрів – зараз деякі глибоководні апарати можуть досягти дна Маріанської западини в Тихому океані, спустившись на глибину аж 11 км. У спорті – те саме. Здавалося неможливим опанувати деякі спортивні навички, які зараз демонструють рядові атлети. Це стосувалося неймовірних

можливостей людського тіла. Вважалося, наприклад, що людина не здатна пробігти сто метрів за десять секунд. Наразі це є обов'язковою умовою для бігуна-спринтера, щоб потрапити до олімпійської збірної. Існує безліч інших прикладів, що доводять: наполегливою працею людина здатна долати чимало бар'єрів.

У взаєминах між людьми бар'єрів не менше: мовні, расові, етнічні, релігійні тощо. Люди вчаться долати їх, і часом це нелегко. Величезна армія різних перекладачів допомагає у подоланні мовного бар'єра. ООН та інші міжнародні організації працюють над розв'язанням етнічних і расових конфліктів. Міжрелігійні й міжконфесійні організації та комітети допомагають долати релігійні проблеми.

Деякі бар'єри встановив Сам Бог через гріховну природу людини. Наприклад, мовний бар'єр Господь установив під час будівництва Вавилонської вежі, щоб зупинити безглузду витівку людей. Ізраїльському народові було заборонено асимілюватися з навколишніми народами. Господь для виконання Свого плану спасіння грішників потребував «чистого» генофонду. Це були тимчасові обмеження, хоча й після народження Ісуса Христа євреї досі намагаються відокремитися від інших народів, ігноруючи прихід Месії, що вже відбувся, і чекаючи іншого.

Решту бар'єрів у своїх стосунках зводять самі люди, зокрема як расові й етнічні, так і релігійні. Біблія ясно говорить, що «весь людський рід Він

БАР'ЄРИ

що спрямовують своїх послідовників власним шляхом. І майже всі встановлюють між собою, своїми ближніми чи далекими всілякі бар'єри, щоб розділяти протягом усього життя.

Бог не тільки може, а й бажає знищити бар'єри, що розділяють людей, аби всі представники людства могли почути про Божу благодать, прийняти євангельську звістку спасіння, звернутися до Господа через Ісуса Христа та бути спасеними. Біблія оповідає у книзі Дії апостолів про те, як Бог Дух Святий прибрав мовний бар'єр в Єрусалимі в день П'ятдесятниці, аби всі охочі могли чути «про великі справи Божі» своєю рідною мовою (див. Дії, 2:11). У цій же книзі, у восьмому розділі, йдеться і про усунення расового бар'єра через прийняття до Церкви Христа чорношкірого ефіопського євнуха. Історик Церкви Лука також розповів про вхід до числа послідовників Ісуса самарян, з якими юдеї не тільки не спілкувалися, а й багато хто був у відвертій ворожнечі. Таким чином, Бог почав усувати етнічний бар'єр. Десятий розділ книги Дії апостолів описує завершення цієї Божої справи: до новозавітного Божого народу, Церкви, було прийнято спасених з язичників у домі римського сотника Корнилія. Так наш Господь усунув два бар'єри, які могли стати на заваді всім охочим увійти до Церкви Ісуса Христа.

Що стосується релігійного бар'єра, його взагалі не повинно бути, оскільки поза Христом не може бути спасіння. Ісус Сам сказав: «Я – дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене» (Ів. 14:6). Ісус Христос – єдиний шлях до Бога, і мав рацію той поет, який написав такі рядки: «Одна дорога є на небо, в загибель – тисячі доріг».

Незважаючи на це, протягом усієї історії християнської Церкви робилися успішні спроби відновлення цих бар'єрів. Узяти хоча б той факт, що офіційною мовою Біблії та богослужіння в католицькій церкві навіть дотепер є латина, а у православній – церковнослов'янська мова, яку розуміє дуже обмежене коло людей. У цьому вбачається відновлення мовного бар'єра. І хоча Ян Гус віддав своє життя за те, щоб під час служби читати Біблію та проповідувати чеською мовою, а Мартіна Лютера відлучили від католицької церкви й переслідували за переклад Нового Заповіту німецькою мовою, в наш час деякі протестантські проповідники та письменники настільки обтяжують своє служіння богословськими термінами, що їхня мова також стає малозрозумілою слухачам.

Про расовий бар'єр нема потреби багато писати. Адже в цьому гріхові християни, які населяли «протестантський» Захід, британці, американці та жителі Південної Африки були винні більше за інші народи. Одні допускали на своїх землях работоргівлю й рабовласництво, інші – так званий апартеїд, коли корінне населення тривалий час пригнічували білошкірі переселенці. Аж до другої половини ХХ століття афроамериканці мали свої школи й інші навчальні заклади, свої клуби й навіть свої кімнати очікування в медичних клініках та інших громадських місцях.

Руйнування того, що творить Бог, є гріхом, так само як і відновлення зруйнованого Богом. Нехай Господь збереже нас як від одного, так і від іншого.

**Олександр
ЗАЙЦЕВ**

з одного створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призначив окреслені доби й границі замешкання їх» (Дії, 17:26). Таким чином, усі люди є рівноцінними в очах Бога. За кожну людину пролив Свою дорогу кров Божий Син Ісус Христос. Він заснував і продовжує творити Свою Церкву на наріжному камені, яким є Сам.

Розподіл і розсіяння тих, хто називається ім'ям Христа, – це справа ворога Божого і ворога людей, мета якого – вкрасти, вбити й погубити. Нині у світі існує понад шістьсот протестантських деномінацій. Крім цього, мільйони людей приєднують себе до католицької та православної церков. Налічуються мільярди людей, які обрали своїми лідерами, вчителями та пророками інших людей або вождів,

«ДИВНИЙ»

СВЯЩ

«**З** а що й чому, Господи?!» – безмовно волила її душа, проходячи вогняне випробування. Після раптової смерті дитини материнське серце захлинулося в гірких водах розпачу – воно перестало жити. Знемагала душа, зникло відчуття сенсу буття, велике горе запанувало. Смак життя, радість очікування та щастя любові, запах моря та дощу, аромат квітів і теплота стосунків – усе, чим серце раніше так захоплювалося й що так цінувало, залишилося позаду, полетіло у прірву минулого. Велика скорбота позбавила її душевної рівноваги, паралізувала життя. Постійне відчуття безповоротної втрати болісно гнітило, душевна рана не затягувалася. Серце молодої та гарної жінки розривалося на частини, прямуючи до країни смутку; у страшну безодню безвиході поринала душа, що вже майже померла.

Світ горя легко стає замкненим світом.

Еліс Братт

У її скорботному, ізольованому від усіх світі вже не залишалося місця навіть для найближчих. Слабка й немінна людина смертна, навіть великі люди впадають у смуток і тугу. «Не хоче душа моя бути потішена... Я побитий і не говорю» (Пс. 76:3, 5), – писав Асаф. Перебуваючи в безмірному розпачі, він поринав у безмовність. У світі недосконалих істот фактично «всестворіння разом зідхає й разом мучиться аж досі. Але

не тільки воно, але й ми самі, маючи зачаток Духа, і ми самі в собі зідхаємо...» (Рим. 8:22–23).

Клайв Льюїс (1898–1963) пережив чимало страждань і потрясінь. Його щасливе дитинство раптово затримала хвороба матері, до якої він був дуже прив'язаний. Вона вчила його не тільки іноземних мов і законів моральності, вона випромінювала любов. Хлопчику не було й десяти років, коли жінка захворіла. Віра його на той час була ще хиткою. Він щиро молився за зцілення матері, але вона померла. Тоді віра його надламалася, зникла; до тридцяти років чоловік був далекий від церкви та християнства. Але настав момент, коли Клайва Льюїса, тоді вже одного з найшанованіших професорів Оксфорда, «спіймала радість». Він пережив «шок навернення», який перевернув усі його погляди на життя і смерть. Відомий учений віднайшов радість у Господі. І тому в зрілі роки він був здатний написати напрочуд світлий, спрямований у вічність роман для своєї тяжкохворої дружини, яка вмирала, – «Допоки ми не набули облич». Ідучи долиною плачу, Льюїс відкрив у ній джерела, і дощ Божий покрив його благословенням (див. Пс. 83:7).

Після смерті довгоочікуваного немовляти жінці здалося, що велика скорбота для неї вже настала, що попереду лише глуха темрява. У глибокому стражданні та сум'ятті душі перебувала вона, знемагаючи від відчуття втраченого життя, від виснажливого самокатування, від нікчемних порад «даремних розрадників» (див. Йова, 16:1). Часом кричуще нетактовно,

поверхово й невміло намагалися втішити її друзі: «Сподіватимемося, що все це скоро забудеться. Час гоїть рани».

Один богослов намагався повернути її душевну рівновагу аргументами теодицеї – науки, що пояснює наявність страждань і зла у світі, який створив благий Бог. Захопившись своїми теологічними промовами, він і не помітив, що жінка вже давно його не слухає, що суха теорія миттєво заблокувала її виснажену свідомість, розколоте серце вимагало втручання згори. Бідолашна усвідомлювала, що треба продовжувати жити, але де взяти сили, що здатні подолати тяжіння смерті?

На благання чоловіка, не бажаючи засмутити його, вона й прийшла до цього «дивно-неформального», як казали церковні люди, священника. В інших вона вже побувала.

Дай, Боже, нам увібрати чужий біль, ні саном, ні жезлом не величатися.

Ієромонах Роман

ЕННИК

Прислухаючись серцем до чергової сповіді, цей незвичайний священник щоразу відроджував у своїй свідомості духовні настанови оптинських старців: «Хіба можна приймати сповідь людини, голос її сумління, її сумніви, біль, скарги, образи зі спокійною душею? Часом нам потрібна довга дорога розчарувань і втрат, аби нарешті пом'якшилося наше серце. Найстрашніше й непростачне – байдужість. Не “звикайте” до вітара!»

Він і не звикав, і тому до нього линули люди – за радою та розрадою приходили. Говорили, що він несе духовну радість, бо великою благодаттю наділив його Господь – втішати скорботних духом, зіцлювати засмучених серцем. Душі, які приходять до нього, він лікує Божою силою. Його служіння не потребувало реклами.

Самотній священник робив велику працю над горем людським. Часом він і сам не розумів, що ж такого особливого робить, безмовно вислуховуючи тих, хто прийшов на сповідь, або ж просто розповідав їм про свою долю. Іноді він навіть не промовляв ані слова, йому важко було говорити – давалися взнаки тортур, яких він зазнав у тюремних катівнях. І тільки ті, хто пережив чудо оновлення в нього на сповіді, невпинно повторювали, що чули ледь вловимі «зідхання невимовні», що линули від священника. Говорили, що його душа плакала разом із ними та що навіть Господь невидимо був серед них.

І не знала більшість відвідувачів, що він навіть не був рукопокладеним, за традиціями церкви,

священником. Як пророка Амоса, «взяв Господь» його «від отари» (Ам. 7:14–15), і він робив майже невидиме для оточення таїнство прийняття душ, зломлених горем. Найбезнадійніших приймав він. Благословенний дар розради скорботних і знання змучених душ він прийняв «не від людини» – від Самого Господа отримав він духовні повноваження, адже у вогненному випробуванні побувала і його душа.

Одного разу священники місцевого приходу заборонили йому сповідувати, а людям пояснили, що його не висвячено за церковними канонами, що церква не обирала його на служіння, що він «не має благословення». Він не ображався, а люди продовжували до нього йти, бо «Слова Божого не ув'язнити» (2 Тим. 2:9).

Він завжди говорив напрочуд таємничо, потім зупинявся, й очі свої смиренно спрямовував до неба, а уста продовжували шепотіти щось невимовне, зрозуміле лише Богові. Заповітні таємниці духу передавав він Небу. «Увесь світ лежить у злі, – говорив він, – дикий хаос наповнює царство людське. Зрештою, всіх нас без винятку приречено на смерть. Тілесна смерть – одне з найстрашніших лих, але вона безсила знищити особистість, душа продовжує жити вічно. “І чи живемо, чи вмираємо – ми Господні!” (Рим. 14:8). Крім нашого царства недосконалих істот, є ще й Царство Боже. Віддаляючись від Бога, душа людини в'яне і світ для неї тьмяніє, але варто їй тільки зробити крок у напрямку до Господа – все оживає, сповнюється змістом, виявляється невимовна краса. Церква починається в душі людини, а шлях від храму зовні до храму серця пролягає через багато скорбот. На руїнах розбитого храму мого серця й мене одного разу знайшов Господь. А про храм небесного Єрусалима написано так: “А храму не бачив я в ньому, бо Господь, Бог Вседержитель – то йому храм і Агнець”» (Об. 21:22).

Жінка впізнала його відразу – спокійний, сумно-світлий вигляд цього незвичайного священника мав дивовижну силу тяжіння. Їй навіть здалося, що він вклонився їй, що він знає сум її серця, що вмирає. «Розкажіть свої печалі Небу, – промовив він, – а я послухаю. Адже і я – “той муж, який бачив біду” (Плач, 3:1). Але знаю я й інше: “Господь зламаносердим близький” (Пс. 33:19), гоїть Він рани народу Свого цілющим бальзамом, “Сам Дух заступається за нас невимовними зідханнями”» (Рим. 8:26).

Священник цитував Писання якось природно, начебто з душі виймав священні слова. Але серце її все ще не наважувалося розкритися, мовчки слухала вона слова, які склали історію страждань: «Батько помер, коли мені було лише п'ять років. Він лікував бідних безкоштовно, приймав навіть заразних пацієнтів, від яких відмовлялися інші лікарі. Від своїх хворих він і зарився... Перед смертю він часто казав, що коли хтось тоне, то треба рятувати, навіть якщо не вмієш плавати. Я рано навчився плавати... Після смерті батька матір заарештували – в нашому домі проходили таємні

богослужіння, за це її засудили. Востаннє я бачив матір у десять років. Пам'ятаю, як вона стояла переді мною у брудній тюремній робі, виснажена від важкої табірної роботи, худа, але надзвичайно світла, мов ангел. Я потягнувся до неї, та охоронець відштовхнув мене. Я впав і заплакав. Мама встигла крикнути: «Не плач, синку, ми обов'язково зустрінемося! І ні в'язниці, ні смерті вже не буде! Головне, люби Ісуса всім своїм серцем! Ми обов'язково зустрінемося! Ти побачиш і мене, і свого батька!» Більше я її не бачив. Скорботна дорога сироти чекала на мене попереду, але на руках Своїх проносив мене Батько мій. Є таємниці, які знає лише Бог...»

Слухаючи цього незвичайного священника, вона раптом усвідомила, що він – її брат у скорботі, що душа її споріднена з ним, що те, про що він говорить, дуже близько та зрозуміло. Жінка поринула у священну атмосферу, в атмосферу довіри та любові. Це й була «оселя Бога з людьми» (Об. 21:3), і збувалися слова

Писання, що «Бог кожную сльозу з очей їхніх зітре» і що «не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болю вже не буде» (Об. 21:4).

Тихим і лагідним був дотик Господа, і їй раптом здалося, що й часу вже не стало, і земля освітлилася від слави Божої. Невідоме світло зігрівало її, живу та щасливу зараз, вселяючи надію на воскресіння, на вічне єднання з дочкою. Жінка ще не усвідомила, що саме з нею відбувається, але її оглухле серце вже починало відчувати цілющу тишу Святого Духа, а перед духовним поглядом відкривалася далечінь світла, що явилася так раптово.

І розповідала вона про свої печалі Небу. І воскресало її майже мертве серце і приліплювалося до Бога, в Якого всі живі.

Іван ЛЕЩУК

СТРАХ І ТРЕП

**Ми не миші, ми не птахи,
Ми – нічні ахи-страхи.
Ми літаємо, кружляємо,
Всім жахи ми навіваємо.**

Генріх Саґіп

Ми живемо у страшенно тривожному світі: політичні події, очікування апокаліпсису, військові конфлікти, кримінальна хроніка, новини з ковідних нив і дослідження адронного колайдера не сприяють оптимізму та душевній рівновазі. А кожен день і без них наповнений нескінченними хвилюваннями та страхами – ситуація на роботі, навчання дітей, стосунки в сім'ї, штрафи, запланований візит до лікаря, затримана зарплатня. І ці переживання ніколи не закінчуються. Взагалі ніколи. Як із цим жити?

Страхи народжуються разом із нами, вони супроводжують нас усе

життя, атакують і не дають спокою ні душі, ні тілу. Маля боїться гучного шуму, незнайомих людей, зміни обстановки. Далі – більше: погано поводитимешся – забере дядько поліцейський; погано вчитимешся – станеш двірником; не лизь у калюжу – застудишся; не бігай – упадеш; не галасуй – тато розсердиться; не чіпай руками – заразишся; Сидорове, батьків до школи!

У книзі Еклезіяста, у 12-му розділі, поетично описані страхи похилого віку. Ось як коментує Вільям Макдональд: «Перед нами постає портрет старезного чоловіка. Морок і депресія сковують людину. Висоти йому будуть страшні... І на дорозі жахи. Літні люди втрачають віру у свої сили, їм дуже страшно виходити з дому одним чи пізно ввечері».

Страхи допомагають управляти дітьми та людьми похилого віку. І не лише ними. Ляльковики всіх типів і рівнів віртуозно грають на

людських тривогах. Із допомогою страху людей тримають у підпорядкуванні, керують ними, нав'язують чужі думки. Страх – найнадійніший сторож: поневолена ним людина безпорадна, як немовля.

Пам'ятаєте, в алегорії Джона Буньяна «Подорож Пілігрима в Небесну країну» є епізод, коли Християнин потрапляє до замку Сумнів, у полон до велетня Розпач і його дружини Недовіри? Це один із найважчих розділів. Страх – ідеальний інструмент у руках маніпулятора, зокрема й такого підступного та страшного, як сатана.

На нашому страху заробляють величезні гроші. Численні армії людинознавців і душолюбів радісно відкривають обійми нам назустріч. Книгарні завалено літературою на кшталт «Як припинити турбуватися й почати жити?» (Справді, як?) На хвилі паніки виробники радісно збувають залежаний товар, який ніхто не брав навіть зі значними

знижками, а ось тепер гарячково розкупують із націнкою. Випуски новин лякають нас похмурими репортажами, реклама – карієсом, плакати на вулиці – мікробами та проблемами сухої шкіри. І ми біжимо за «чудодійними» товарами, які мають урятувати нас і наших близьких від усіх цих нападств.

Величезна кількість людей не просто відчуває страх, а й хворіє, хворіє серйозно та важко. Такий стан називається фобією, бо він ірраціональний і неконтрольований.

ПЕТ

Яких тільки жажів не зафіксували психіатри! Побоювання павуків, щурів, тарганів, змій, літаків, монстрів, демонів, дзеркал, вимкненого монітора комп'ютера, високих підборів. Є соціофобія (страх публічних виступів), агорафобія (страх відкритих просторів), айхмофобія (страх гострих предметів). З аквафобією людина боїться плавати, з клаустрофобією піднімається на верхні поверхи виключно сходами, оскільки не може зайти до ліфта. Спробуйте прочитати назву цієї фобії: гексакосійгексаконтагексафобія – страх числа 666. Графофобія – страх брати ручку чи олівець. Дисморфофобія – страх недоліків у своїй зовнішності. Дорофобія – це страх подарунків. Ієрофобія – страх релігійних предметів. Іофобія – страх отрут. Клімакофобія – страх сходів. Коінофобія – страх приміщень, де багато людей. Ойкофобія – страх свого будинку. Омброфобія – страх дощу. Педіофобія – страх ляльок.

Сомніфобія – страх сну. Фобії, фобії, фобії... Бідолашна людина! Хто позбавить її тремтіння?

Спроби впоратися зі страхами без Бога схожі на блукання замкнутим колом. Ми шукаємо відради в розвагах і турботах, в іншій реальності чи в кабінеті лікаря. Однак відчуття тривожності полишає на короткий час. Здається, ця проблема зникне, й ми заживемо спокійно та радісно. Питання розв'язано, ми зітхнули з полегшенням, але попереду вже маячить тінь нової тривоги. Страхі діляться, дробляться, множаться і водночас зливаються та оточують стіною. І цей процес нескінченний.

Припускаю, кожен читач знає, коли страх уперше з'явився в житті людини. Відразу після гріхопадіння. «І закликав Господь Бог до Адама, і до нього сказав: "Де ти?" А той відповів: "Почув я Твій голос у раю – і злякався, бо нагий я, – і сховався"» (Бут. 3:9–10). Ключове

слово – «злякався». Страх, який породив бажання закритися, сховатися, був першою реакцією Адама та Єви на трагедію в Едемі. Вони передали його своїм нащадкам, і тепер немає на землі жодної людини, яка б нічого не боялася, оскільки страх, як і смерть, – результат відокремлення від Господа, апофеоз же всього цього кошмару – страх смерті.

Потрапивши під владу сатани, людина уподібнилася до поган із великими й численними страхами. Звідси поклоніння всім богам, яким тільки можна, виконання всіх обрядів і вказівок. Гасло поган: «Багато богів не буває!» Завойовники античного світу ніколи не переслідували своїх ворогів за релігійною ознакою, а навпаки, як трофеї вони привозили чужих ідолів і залюбки ставили їх у своїх капищах.

Сучасні погани (а такими є всі, не народжені згори) також перебувають у полоні страху. Звідси всі

забобони – уникати чорних кішок на дорозі, плювати через плече, стукати по дереву тощо. Це спроби захиститися від бід і нещастя, якимось домовитися з потойбічними силами, забезпечити здоров'я та процвітання. Наступний крок після забобонів – окультизм. Замовляння та лікування екстрасенсів, читання гороскопів і ворожіння, спіритичні сеанси та медитативні практики – все це тільки збільшує страхи, оскільки дає силам зла дедалі більше місця в житті людини. Коло замикається, щоб штовхнути нещасну душу на погибель.

Згадайте історію Саула та чарівниці з Ен-Дора. Що підштовхнуло царя Ізраїля звернутися до ворожки (хоча він сам заборонив їхню діяльність у своєму царстві!)? Страх

перед майбутнім. Чи отримав цар спокій після сеансу чорної магії? Ні. «І Саул відразу повалився на землю всім своїм зростом, – сильно він злякався» (1 Сам. 28:20). У бісівських силах немає й не може бути втіхи та порятунку від будь-чого, тим більше від страхів. Тому страх – це важкий тягар поган, з яким вони блукають по життю.

У Біблії описано два види страху. Про один ми говоримо весь цей час – страх занепалялого творіння перед таємничим духовним світом і реальністю. Другий тип – це страх Божий, побожний трепет перед Всевишнім, перед Його силою та славою, смиренність перед Царем царів. Такий страх – початок мудрості, початок благословень і захисту. Тільки Господь здатний

розірвати кайдани страху та назавжди звільнити від нього. Бог чекає, коли людина довірить свої страхи Йому, оскільки надія на себе чи на сусіда закінчується прокляттям: «Так говорить Господь: Проклятий той муж, що надію кладе на людину, і робить раменом своїм слабу плоть» (Єр. 17:5). Ми часто самі не знаємо, що краще для нас, оскільки не бачимо об'єктивної картини: не знаємо майбутнього, неправильно оцінюємо сьогоднішнє та погано усвідомлюємо минуле. Тільки Господь має всебічне та об'єктивне знання.

Читачі Біблії знають, що у Священному Писанні розради значно більше, ніж фобій у людини.

Надія ОРЛОВА

СПОВІДЬ

Життя моє почалося в Радянському Союзі, в самому його серці – у Москві. Мені пощастило народитися в освіченій та культурній сім'ї. Батько був кардіологом і вченим, мама з інженерною освітою обіймала дуже високу посаду в одному з міністерств.

За традицією моєї родини, я здобула хорошу освіту, закінчивши економічний факультет і факультет журналістики Московського державного університету імені М. В. Ломоносова. До 30 років стала успішною в журналістській професії. Мешкала я у великій квартирі в центрі Москви та вела бурхливе соціальне життя, як і годиться столичній журналістці.

У моїй сім'ї не заведено говорити про релігію. Хоча батьки не були атеїстами, проте вони виростили в суспільстві, яке заперечувало віру та карало інакодумців. «Войовничий атеїзм» – так називалася державна ідеологічна політика Радянського Союзу.

Утім, Союз мав свою релігію – комунізм, – щось не зовсім зрозуміле, але схоже на примітивну ідею раю з тією лише відмінністю, що комуністи в потойбічне життя не вірили. Оскільки в Бога вони теж не вірили, ідея

полягала в тому, що люди можуть і повинні побудувати рай на землі без жодної допомоги згори. Чим усі ці утопічні ідеї закінчилися, ми всі чудово знаємо. Проте сімдесят із гаком років держава запекло боролася з Богом і з тими, хто в Нього вірив. Вірити було дозволено лише в комунізм.

Дітей із ранніх років навчали, що «Бога немає, а є Гагарін, простий радянський хлопець». Як доказ, вчителі показували фотографії та казали, що радянські космонавти жодного бога в космосі не побачили. Для дітей це було цілком серйозним аргументом.

З дорослими було складніше, оскільки вся російська класична література та мистецтво – релігійні за своєю суттю, і мимоволі будь-яка мисляча людина починала думати про Бога під впливом прихованого місіонерства російських письменників і художників.

Я дуже рано дізналася, що життя – набагато складніше, ніж нам пояснювали у школі. Не маючи чіткого розуміння Бога, я все ж відчувала, що Хтось існує над нами. І цей Хтось був усемогутній, добрий і милостивий.

Читала багато, мене завжди захоплювала духовна література. Особливого вибору таких книг у Радянському

Союзі не було, але іноді мені перепадали роздруківки праць мислителів різних духовних напрямів – від йоги до буддизму. З багатьма я погоджувалася, але відповіді на всі свої запитання так і не знаходила.

Коли на третьому курсі університету ми вивчали науковий атеїзм, нам, студентам, дозволили в бібліотеці читати християнську літературу. Точніше, ми мали читати атеїстичні книжки. Але в них було багато посилань на роботи християнських авторів і на Біблію. Критика релігії звучала непереконливо, фальшиво та здавалася притягненою за вуха. А те, що вона намагалася спростувати, навпаки, мало для мене сенс. Так через атеїзм я почала відкривати для себе віру. Спочатку суто на інтелектуальному рівні, хоч як парадоксально це звучить, – через праці атеїстів. Цей час збігся і з іншим моїм сильним захопленням – зацікавленням епохою Відродження. Література, архітектура, живопис того часу – все це говорило зі мною мовою християнства, створюючи родючий ґрунт для майбутніх паростків віри.

Це була перша та найсильніша емоційна й інтелектуальна дія, яка тоді ще не привела мене до Бога, але змусила про Нього замислитися. Християнство, на відміну від східних релігій, було логічним і близьким мені за духом.

Інтелектуально обравши для себе християнство, у 23 роки я сама охрестилася в Балтійському морі. Робити це в церкві я побоялася – в багатьох храмах тоді списки парафіян надсилалися до КДБ. Одним із наслідків такого кроку могло бути й виключення з університету.

Потім були роки відходу навіть від думок про віру: роки сумнівів і пошуків, байдужі роки, цинічні, роки критики та високої зарозумілості.

Проте іноді я приходила до баптистського молитовного будинку в нині Малому Трьохсвятительському провулку в Москві, коли там нікого не було. У порожній молитовній залі церкви мені було затишно та добре. Там було спокійно. Цей дім молитви був у дворі моєї колишньої школи. Я завмерла у своєму поверховому християнстві. І знадобилася надзвичайна подія, щоб урятувати мою душу.

Кінець 80-х у СРСР ознаменувався розквітом журналістики. У пресі почали з'являтися заборонені теми, й люди з подивом дізнавалися про темні сторони недобудованого «раю» на землі. Однією з таких тем стали репортажі про ув'язнених у Радянському Союзі. Відкрилася правда про те, як утримувалися в тюрмах і зонах засуджені за злочини люди, багатьох ця інформація шокувала і жала. Звичайно, це були злочинці, але жахи покарання та нелюдськість умов, у які вони потрапляли після суду, не відповідали їхнім злочинам.

Ця тема й мене не залишила байдужою. Досі я просто ніколи не стикалася з цією темною стороною життя. Мені захотілося провести власне розслідування. Після кількох публікацій про в'язниці та зони, в яких я закликала до гуманного ставлення до злочинців, на мою адресу до редакції посипалися тисячі листів із в'язниць і колоній. Один із таких листів виділявся як змістом, так і бездоганною грамотністю та каліграфічним почерком. Між нами почалося бурхливе листування. Заінтригована й зачарована долею молодого чоловіка, автора листа, я незабаром погодилася вийти за нього заміж, твердо переконана, що моя любов і підтримка – це все, що потрібно, аби вирвати його з кігтів зла.

Весілля відбулося в північній колонії, на лісоповалі. Після цього я домоглася дострокового звільнення свого чоловіка. Помилування підписав сам М. Горбачов.

Чоловік вийшов із в'язниці, коли народилася донька. Медовий місяць тривав недовго. Адже незабаром з'ясувалося, що свою місію в його житті я виконала – допомогла знову опинитися на волі. А це дало чоловікові свободу повернутися до злочинного життя.

Коли незабаром він знову опинився за ґратами, моє життя кардинально змінилося. Якщо необачне рішення пов'язати своє життя з карним злочинцем відлякнуло половину моїх друзів і родичів, то повторний арешт чоловіка віддалив і тих, які ще залишалися. Я виявилася ізгоєм, людиною, яка поєднала своє життя з кримінальником.

На роботі також наростала напруга. Керівництво дедалі частіше висловлювало невдоволення та роздратування без жодної причини. Я стала слабкою, мене можна було штурхати.

Морально та емоційно я була знесиленою. Приниження, які мені доводилося проходити, були майже нестерпними. За звичкою я високо тримала голову, але всередині була зламанною.

Саме тоді мені зустрівся В. – місіонер із Німеччини. Він народився у Сибіру, виріс у Казахстані. Але як етнічний німець він разом із сім'єю емігрував до Німеччини багато років тому. Він був баптистським проповідником й очолював християнську місію в Радянському Союзі.

Я не вірю у випадковість. Адже В. зустрів мене саме тоді, коли так його потребувала. Йому я все розповіла. Я чекала співчуття, поради, розуміння. Натомість В. сказав: «Сьогодні я за тебе помолитимуся. Ти – велика грішниця. Хай помилує тебе Господь!»

Мене це обурило до глибини душі! «Грішниця?! Я? Та, яка зробила так багато хорошого, яка пішла на самопожертву й намагалася врятувати заблудлу вівцю?! І яку винагороду я отримала? Після цього назвати мене грішницею?!»

Швидко розпрощавшись із В., я пішла. Я йшла додому пішки, киплячи від обурення. Але гнів поступово охолонув і змінився нескінченною плаксивою жалістю до себе. Йдучи додому, я схлипувала й думала, як усе несправедливо в цьому житті. І тільки думка про дітей,

які чекали на мене вдома, повернула мені усмішку та сили. Мимоволі я почала пригадувати минуле – перший лист із зони, моя поїздка на перше побачення, мої почуття та думки...

«Адже В. сказав правду, – раптом подумала я. – Я і є грішниця. Нічого в моєму вчинкові не було святого. Був лише гріх. Я поєднала своє життя з чоловіком, який свідомо вибрав шлях гріха. Отже, я зробилася такою самою, як і він. Ставши йому дружиною, я погодилася з його гріхами та взяла їх на себе. Навіщо я це зробила? Хіба кохання вело мене? Ні. Гординя. Зізнайся хоча б самій собі! – Я майже кричала на себе. – Хіба я подумала, в якому становищі опиняться мої діти та моя сім'я? Вони, невинні, ділять зі мною моє заслужене приниження та ганьбу. І моя донька згодом соромитиметься свого батька, якого я їй обрала... Так, я заслужила все це».

Тієї ночі я схилила коліна й молилася, благаючи Бога про прощення. Я вибачалася за свою гордість, за всі свої гріхи та вчинки. І після цього вперше за багато ночей я заснула спокійно та глибоко.

Безперечно, того дня в мені відбувся переворот. Зовні в моєму житті нічого не змінилося. Але я знайшла спокій і віру в те, що все буде добре. Я ніби відчувала присутність Бога у своєму житті, Його обійми, захист і любов.

Ми сиділи навпроти. В. тримав мою руку у своїй і слухав мою безладну розповідь. Цього разу я знову очікувала отримати від нього вирок-батіг. Але він поклав свою руку на мою і сказав: «Помолімося!» У моєму житті це була перша спільна молитва.

З кожним днем мені здавалося, що я дедалі більше віддаляюся від мирського життя з його жорстокими реаліями та дедалі глибше занурююся у віру. Це дало мені спокій і відчуття радості.

За віддалення від мирського життя світ поквитався зі мною відторгненням. Я почувалася ізгоєм, однією з «недоторканих». Але головним було те, що я нарешті зрозуміла причину свого багаторічного духовного голоду. І тепер я жадібно поглинала все, навіть не намагаючись бути розбірливою. Мене захоплювало все, що було пов'язане з християнством.

У протестантизмі такий стан називається народженням згори. Я і була «новонародженою». Я дедалі глибше поринала в цей світ віри, і дедалі більше мені хотілося стати іншою – жити простим і чистим, зрозумілим і нехитрим життям, де все просто, логічно і зрозуміло, де є чітке розуміння добра та зла, де двічі на два завжди чотири, а чорне ніколи не видається білим. Переді мною відкрилася дорога, яка, хоч і була важкою, проте вела до храму. А спокуси легких доріг раптом втратили свої принади. Я знала, що попереду буде ще безліч випробувань, але мені більше не хотілося сходити зі шляху, який відкрився мені через Божу благодать.

Алла БЕРЕЖКОВА

«Наразі існує понад 700 різних релігійних громад, і всі, як відомо, стверджують, що лише в них можна знайти істину. Ви, звісно, погодитесь, що людині досить важко розібратися в усіх цих віровченнях і віднайти правду Божу. Свого часу про це вже говорив Данте: у великій

плутанині релігійних учень людині, як у лісі, дуже легко заблукати.

Судячи з першого номеру журналу "Віра і життя", ви – люди серйозні, тому я і звертаюся до вас із запитанням: як і де можна знайти істину?» (Читаєч)

ваше запитання – це питання мільйонів людей, віруючих і невіруючих, адже у світі чимало є й віруючих, які не ствердилися в істині.

Бог знав і знає цю проблему людства, тому дав нам Своє Слово, дав Євангеліє. Віруючі, які спираються на Писання, легко дадуть відповідь на ваше запитання, оскільки в Євангелії від Івана (17:17) однозначно говориться, що істина – Слово Боже, а в 14:6 сказано: «Я (Ісус) – правда». Ось чому Ісус Христос дав усім шукачам істини гарну пораду: «Дослідіть-но Писання, бо ви думаєте, що в них маєте вічне життя, – вони ж свідчать про Мене!» (Ів. 5:39). Христос сказав: «Мого голосу слухають вівці Мої». Люди, що дійсно люблять істину, попри все слухатимуться її голосу та слідуватимуть за нею.

Чи потрібно шукати істину, чи вона сама відкривається людині без жодного шукання? Господь дає дорогоцінну обітницю: «І будете шукати Мене, і знайдете, коли шукатимете Мене всім своїм серцем» (Єр. 29:13). Погано те, що мільйони людей просто вірять цьому та вважають істиною те, чого їх навчили

з юних років, але самі вони істину не шукали. «Хто шукає – знаходить», – сказав Христос.

«Хто шукає – знаходить», але й шукати можна по-різному. Якщо я, наприклад, упустив звичайнісіньку шпильку, то не докладатиму значних зусиль, аби віднайти її. Але втративши, скажімо, коштовність, я ретельно вимету всі кути кімнати й не заспокоюся, доки не знайду. Так само і з істиною. Для кого істина – мета життя і спасіння душі, той не заспокоїться, поки не знайде її за прикладом тих, про кого сказано в Писанні: «Ці були шляхетніші за солунян, – і слова прийняли з повним запалом, і Писання досліджували день у день, чи так воно є» (Дії, 17:11).

Тут ми маємо суттєві вказівки, як відрізнити істину від людських лжевчень. Не можна сприймати за істину щось тільки тому, що це вважає істиною якась відома особа чи навіть більшість людей. Такий спосіб дій це не інакше, як віра в авторитет, тоді як Біблія наполягає зіставляти кожне вчення зі Словом Божим, аби знати, чи правда це.

Христос сказав про Себе: «Я – правда». Доказом істинності цього запевнення є той факт, що ніхто

не міг і не може досі дорікнути Христу в неправді. У Писанні читаємо: «А первосвященники та увесь синедріон шукали на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть заподіяти Йому, і не знаходили, хоч кривосвідків багато підходило» (Мт. 26:59–60).

Дорогий друже, тож вам залишається тільки випробувати пораду, яку дано всім нам згори. Ви випробуєте на собі правдивість слів Ісуса Христа, що Слово Боже – не порожній звук, а справді жива, Божественна сила. Вода життя – слово Христове, Євангеліє – таке ж чисте та ясне сьогодні, як це було в давнину. Дух зла і спротиву повсякчас ставав людині на заваді, але Бог завжди виходить назустріч щирим шукачам істини. Господь знайшов шляхи та засоби зробити Своє Слово доступним кожному. Тепер Слово Боже проповідується повсюдно, збувається пророче слово (див. Об. 14:6–11; Мал. 4:5–6).

Від щирого серця бажаю вам, дорогий друже, розпочати свій пошук істини з Євангелія від Івана, досліджуючи розділ за розділом уважно та серйозно. Христос ніколи не порушував Своєї обіцянки: «Шукайте – і знайдете». Тільки шукайте істину там, де вона є, і в Тому, Хто є істина.

Микола ВОДНЕВСЬКИЙ
З журналу «Віра і життя», 3/1975

Місіонерському товариству «Світло на Сході» в Україні торік виповнилося 30 років. Крім притаманного місії літературного служіння – видання й розповсюдження журналів «Віра і життя» та «Стежинка» російською та українською мовами, книг Священного Писання та духовно-повчальної літератури для дорослих і дітей, – місія також має театральне служіння. Людмилу Максименко, з якою пов'язано його виникнення та розвиток, ми хочемо сьогодні представити нашим читачам.

Людмילו, розкажи трохи про себе: з якої сім'ї, хто твої батьки, як минуло твоє дитинство?

Я народилася в сім'ї простих робітників. Мама Марія й тато Олександр як молода сім'я вирішили поїхати за молодіжною путівкою в Казахстан, освоювати цілинні землі. Там, у Кустанайській області, у жовтні 1955 року

СЛАВА

я й народилася. Пологового будинку не було, мамі допомагала німкеня – бабуся-повитуха. Потім нас прихистила у своєму будинку німецька родина, бо всі інші мешкали в землянках. Народилася я на світанку в неділю. Коли мені було півтора місяця, ми переїхали до Києва, звідки батьки були родом. Жили ми небагато. Моя бабуся та прабабуся по батьківській лінії були польками. Вони хрестили мене в костелі (так мені розповідали тато з мамою). Головним проповідником Євангелія була моя прабабуся Теофілія Рожнятівська. Вона була з якихось розкуркулених польських багатіїв. Першу молитву я вивчила років у п'ять. Це була молитва «Ойче наш» польською мовою.

Читати я навчилася в п'ять років. До школи пішла в шість. Була у класі наймолодшою. Оскільки в садочок я не ходила, до дисципліни не була привчена. Навчалася чудово, проте мала проблеми з поведінкою.

Свою першу вчительку Ольгу Дмитрівну дуже любила. Та й мене любили у школі. Я завжди брала участь у конкурсах художньої самодіяльності: співала, грала на балайці (мене тато навчив), танцювала. Ми навіть згодом на міському конкурсі представляли школу. Мене запросили до Театру юнацької творчості при Палаці творчості для дітей і школярів нашого району. Я театр любила змалку.

Школу я закінчила з двома четвітками (з алгебри та геометрії), решта – п'ятірки (тоді була п'ятибальна система оцінювання).

Як сталося, Людмилу, що ти стала артисткою? Що тебе приваблює в цьому способі життя?

Мій тато дуже хотів, щоб я вступила до університету на фізико-математичний факультет. Я дуже любила фізику та хімію, але хотіла стати актрисою – «глаголом спопеляти серця». Ця фраза мені багато що відкрила... Я бачила, як впливає театральне мистецтво на людей. Які можливості! Яка відповідальність! І я пообіцяла татові: якщо з першого разу не вступлю до театального, то подамся до університету. Але все вийшло з однієї спроби! І всі мої рідні підтримали цей вибір. Їм нічого не залишалося. Мама непогано шила – створила мені кілька гарних нарядів. «До театального донька вступила, – казала вона. – Потрібно, щоб мала вигляд не гірший за інших». А про спосіб життя акторського світу я не мала жодного уявлення. Це потім уже я зіткнулася з непривабливими та згубними вдачами колег по роботі. Оскільки мене з дитинства виховували в суворих моральних принципах, це

мене й охороняло. Я була старшою з трьох дочок у сім'ї. Нам не дозволяли грати на вулиці з настанням сутінків будь-якої пори року. До того ж я не мала багато часу для вулиці. Я займалася в театральному колективі, співала в хорі, відвідувала заняття німецької мови на республіканських курсах. Із хлопчиками я дружила, але без жодних побачень і залицянь. Усі були лише друзями. Я була дуже «правильною» – так мене обзивали.

Людмилу, коли і як ти вперше почула Євангеліє? Як народилася віра? Як визріло рішення стати християнкою?

Я вже згадувала, що вперше почула про Бога в дитинстві. Але не сприйняла це серйозно. А ось життя вічне мені відкрилося після маминої смерті.

Моя мама померла у 52 роки, у 1983 році. Вона ходила до православної церкви, молилася за нас, доньок. Тато на той час нас покинув і поїхав кудись у Сибір. Мама виховувала нас сама. Я ж поїхала працювати до Магаданського театру. Загалом мамина смерть для мене була сильним потрясінням. Ми прийшли з моїми сестричками до церкви, в яку мама ходила, почали переписувати

молитву з ікони «Несподівана радість», яку мама дуже любила. Підійшов священник і заговорив із нами. Він розповів, що наша мама з Богом на небі, якщо вона вірила у Христа, молилася та ходила до церкви. Так у моєму серці з'явилася надія, що мама пішла у вічність, а не зникла після смерті назавжди. І вже 1991 року, коли ми повернулися з чоловіком до Києва після розвалу Радянського Союзу, я почала серйозно замислюватися про Бога, віру, церкву. Почала читати Біблію, яку мені подарувала мамина молодша сестра, православна. Почала відвідувати богослужіння у православних храмах. Молилася за допомогою молитвослова. Намагалася виконувати всі заповіді. Сповідалася... Але щоразу розуміла, що не маю сил не грішити. І я дуже боялася Страшного суду.

Мої друзі та колеги на кіностудії Довженка озвучували фільми. Запросили й мене. Виявилось, що це були християнські фільми. Багато хто з акторів ходив до церкви євангельських християн. Яюсь і я прийшла до них на зібрання. Я колись писала свідоцтво про це в журналі «Віра і життя»: «Нова роль? Ні, нове життя». Не хочу повторюватися. Нагадаю тільки, що там, на першому зібранні, я почула, що Христос може жити в моєму серці. Я попросила Його про це. І все! Сталося диво. Мені одразу ж відкрився вірш із Нового Заповіту: «Поправді, поправді кажу вам: Хто слухає слова Мого, і вірує в Того, Хто послав Мене, – життя вічне той має, і на суд не приходять, але перейшов він від смерті в життя» (Ів. 5:24). Коли я зрозуміла, що на суд не приходжу й уже перейшла від смерті – це Бог мені відразу відкрив! – моїй радості не було меж. Я й досі тишуся.

Ми з сестрою Ніною майже на кожному недільному зібранні співали новий гімн. Це були славні часи:

*Тобі я вдячний, Господи, за дар служіння.
Сам збережи його мені в часи розтління.
Благослови зусилля рук та їхнє вміння...
Заради ран Твоїх і мук продовж спасіння!*

Коли ти стала християнкою, то відразу залишила свою роботу в театрі?

Коли я повернулася з Магадана до Києва, постійної роботи ні в театрі, ні в кіно я не мала. Це був важкий час. В Україні вже було запроваджено інші гроші – купони. І всі наші магаданські заощадження практично перетворилися на ніщо. Дуже допомагали друзі. А ще підробітки на радіо, кіностудії. Пам'ятаю, я в'язала гачком ажурні мереживні комірці й через комісійні магазини продавала. Таке матеріальне становище ще яскравіше показало мені тоді хиткість моїх сподівань і переконань.

Тоді я й познайомилася з місією «Світло на Сході». Я записала у студії звукозапису аудіокниги «Джоні», «Джоні. Наступний крок», цикл бесід «Біблійні принципи християнського життя» та інші. Це була волонтерська робота. Я могла скористатися гуманітарною допомогою.

Восени 1993 року я покаялася в церкві «Дім Небесного Архітектора», а 3 квітня 1994 року уклала завіт із Богом через водне хрещення.

Я не одразу залишила свою роботу в театрі. Я мала контракт із Київським театром «Колесо» на одну виставу «Ліка». Її дуже часто грали. У виставі зайнято лише два персонажі. Дві сестри. Я грала старшу. Протягом усього спектаклю я переконувала Ліку, молодшу сестру, не руйнувати сім'ю заради швидкоплинного захоплення. Начебто стверджувала біблійні принципи побудови сім'ї, відповідальність за майбутнє дітей тощо. А вже наприкінці вистави, згадавши своє перше кохання, яке не завершилося шлюбом, зриваюся на монолог, мовляв, без кохання жити неможливо. Треба чинити так, як велить серце, щоб потім не шкодувати про втрачене. Загалом перекреслюю все, про що грала всю виставу. І ось одного разу я зупинилася й задумалася: «А якщо в залі сидить якась заміжня жінка, яка захопилася, оступилася, закохалася? І їй потрібне правильне рішення. А тут я підштовхую її на гріх...» І тоді я вирішила розірвати контракт і більше не грати в театрі. Так закінчилася моя театральна кар'єра. Потім іще кілька разів знялася в епізодичних ролях у серіалах «Жіночий лікар» і щось

про суддів. Так поступово завершила свою артистичну кар'єру.

Почалося моє нове життя зі «Стежинкою». З 1996 року я почала брати участь у підготовці та проведенні дитячих театральних фестивалів журналу «Стежинка». Ось тут і знадобилися всі мої театральні навички, досвід і любов до театру. Я знала, що всі ці спектаклі – не постріл повз ціль, а стежка, яка веде в небо.

Ти не боялася залишитися без засобів для існування, покинувши сцену?

Мені нічого було боятися. На той час я вже не мала особливого прибутку від театральної діяльності. Бог так улаштував. Мій чоловік Олександр почав займатися бізнесом. Він також пройшов багато випробувань. Заклав мамину квартиру. Довелося розплачуватися за борги в бізнесі. І це привело до Бога. Але то вже зовсім інша історія.

Людмило, ти – один із найдавніших співробітників місії «Світло на Сході» в Києві. Чим конкретно ти займалася спочатку і чим займаєшся зараз?

Як уже сказала, я розпочала з волонтерської діяльності у місії, а з 1997 року стала співробітником дитячого місіонерського відділу. Моя перша самостійна вистава була «Двері в царство щастя», яку ми зіграли на сцені Національного театру ім. Івана Франка.

Наші фестивальні спектаклі – це дитячі мюзикли. Поступово фестивалі «Стежинка» стали подією для дітей міста Києва. До 2017 року я поставила 20 вистав, а потім передала це театральне служіння своїй учениці Світлані Мерецькій – першій виконавиці персонажу Стежинки. Світлана закінчила режисерське відділення Національної академії керівних кадрів культури й мистецтва. Наразі Світлана успішно розвиває це служіння, створює нові, сучасні форми проведення фестивалів. Разом із чоловіком Артемом (теж вихованцем театру «Стежинка») вони створили ютуб-канал «Стежинка» в інтернеті.

Я займаюся дикторською групою. Ми записуємо радіопередачі для «ТрансСвітового радіо», радіо «Еммануїл». Багато радіопередач розміщуємо на сайті місії «Світло на Сході». Займаюся записом аудіожурналів: «Стежинка» – за участю дитячої дикторської групи, «Віра і життя» – з професійними дикторами. Багато аудіокниг видавництва «Світло на Сході» записуємо в нашій студії. З жовтня 2021 записуємо журнал «Менора», який наша місія видавала з 1995 по 2007 рік.

Людмило, ти тепер пенсіонерка. Чим заповнені твої дні?

Так, я пенсіонерка, але продовжую служіння в місії «Світло на Сході». Волонтером. Здебільшого займаюся аудіозаписами. Я розумію, що служіння місіонера не закінчується з виходом на пенсію. Для мене

маяком і прикладом є мої сестри у служінні – Надія Орлова, Ширінай Досова, Ельвіра Цорн і ще багато, не так близько знайомих християнок.

А ще я непогана бабуся. Дуже люблю свою єдину онучку Алісу. Вона восени 2021 року пішла до школи. Є ще п'ять двоюрідних онуків та онучок. Дарую їм дитячі книжки нашого видавництва. Їм та їхнім батькам подобається наша література.

Що тебе, Людмило, найбільше тішить, а що – засмучує?

Радію, коли наші вихованці приходять до церкви та стають дітьми Божими. Радію, коли невірочі родичі визнають Христа. Засмучуюся, коли піддаюся на обман... непомітно. Коли діти не розуміють і не чують застережень батьків і набивають шишки. Боляче, коли бачиш бруд і вульгарність навколишнього світу. Знаю, що світ лежить у злі, але Христос переміг світ і велів нам не боятися. Найбільше тішить, що вже зараз я на небесах!

Хто для тебе Ісус Христос? Що ти Йому кажеш у молитві (звісно, якщо це не надто особисте запитання)?

Ісус – мій Господь, мій Спаситель, мій Друг! Відколи я запросила Його у своє серце, Він є Господь мого життя. Він мене вчить. Що старшою я стаю, то більше тішить чути Його, і я не соромлюся відкривати Йому все! Усі свої думки. Раніше я в молитві мала відвагу відстоювати власні позиції. Тепер намагаюся слухати Його. «З Ним легко, адже це Він несе тягар. Добре нам віддати серце Другу! А наш Друг Ісус усе зрозуміє».

Ось уже чотири роки минуло, як мій чоловік Олександр пішов до Бога у вічність. І тепер я з Христом ділюся своїми смутками та радощами. Іноді прошу обійняти мене та зігріти... Я дуже люблю Ісуса Христа! Слава Йому, живому Богові, навіки!

Запитання Людмилі Максименко ставив
Вальдемар ЦОРН

УПЕРШЕ В ІСТОРІЇ

У місті Нальчик, столиці Кабардино-Балкарської республіки, вийшла друком перша в історії авторська збірка християнських віршів балкарською мовою «Голос душі». Балкарці – багатостраждальний народ. Наразі більшість зі 120 тисяч балкарців проживає в Кабардино-Балкарії, куди вони повернулися після висилки до Центральної Азії під час Другої світової війни.

Алім Кульбаєв – пастор першої балкарської громади в історії цього народу – євангеліст, проповідник і поет. Видання його творів є унікальною подією для всього народу.

ЄВАНГЕЛІЄ НА ПРОСТОРАХ ІНТЕРНЕТУ

Російська місія «Свет на Востоке», з центром у Санкт-Петербурзі, цього року розпочала реалізацію великого проекту: цілодобового інтернет-мовлення для всіх 195 народів,

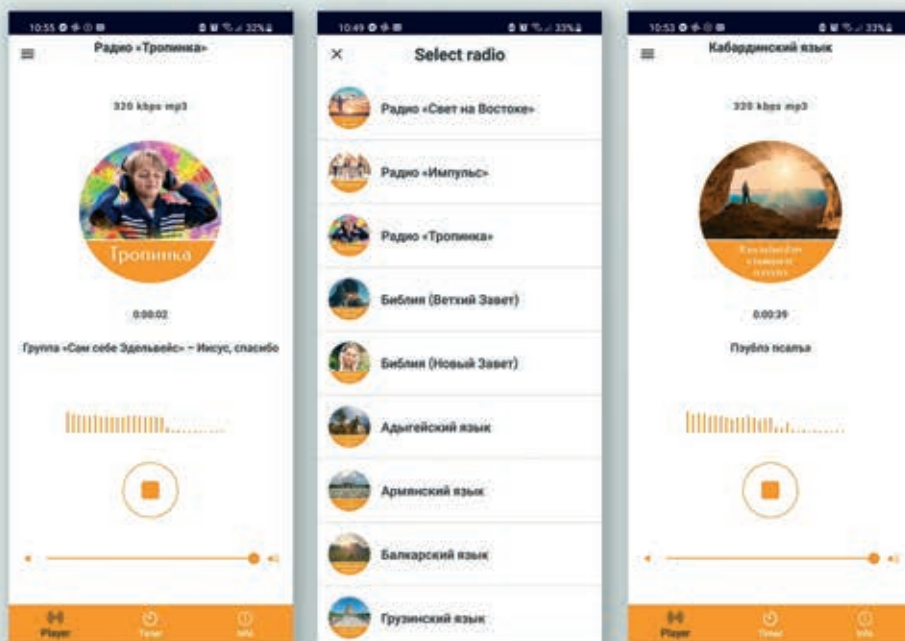
які проживають у Російській Федерації. Мета цього проекту полягає в тому, щоб кожна людина, яка проживає в Росії, отримала можливість познайомитися з Божим Словом зрозумілою їй рідною мовою.

Зараз у Росії розповсюджувати паперові видання релігійного змісту

непросто, ось тому співробітники місії шукають будь-яку нагоду донести до людей Євангеліє Христове. Цілодобове інтернет-мовлення Божого Слова, проповідей, співу – це гарна можливість донести до людини Благу звістку від Бога. Зараз ведеться цілодобове мовлення адигейською, вірменською, балкарською, грузинською, інгуською, кабардинською, казахською, осетинською, російською, тувинською, циганською та чеченською мовами. Найближчим часом розпочнеться мовлення азербайджанською, аварською, курдською, татарською, кримськотатарською та гагаузькою мовами.

В арсеналі місії є програма інтернет-мовлення, яку можна безкоштовно завантажити в App Store та Google Play, набравши в пошуковому рядкові «Радио Свет на Востоке». Інтернет-мовлення ведеться і на сайті www.lio.ru, з якого можна безкоштовно завантажити духовну літературу, яку видала місія різними мовами, а ще архів журналів «Віра і життя» та «Стежинка».

www.lio.ru/radio

ХРИСТІЯНСЬКІ КНИГИ ВІРМЕНСЬКОЮ МОВОЮ

Християнство з'явилося у Вірменії у IV столітті після Різдва Христового. У 301 р. цар Трдат III, з династії Аршакідів, проголосив християнство державною релігією. Вірменія була першою християнською

державою у світі, яка прийняла християнство як релігію для всього народу країни.

Релігія та жива віра в Ісуса Христа не завжди йдуть нога в ногу, тож Вірменія особливо потребує проповіді Євангелія Христового як життєдайної сили в повсякденному житті.

Місія «Свет на Востоке» у Вірменії, з центром у Єревані, останнім часом вірменською мовою видала книги: «Хочу знати» Миколи Водневського, «Між часом і вічністю» Вальдемара Цорна, «Вступ до Біблії» Райнера Вагнера, «Читаємо Біблію. Щоранку» Чарльза Сперджена.

А також книги для дітей і підлітків: «Полліанна» Елеонор Портер, «Правила життя» В. Цорна, О. Мікули та Г. Везикової, «Велика книга маленьких історій про Боже творіння» Дугласа та Памели Кеннеді, «Книга про Ісуса Христа, Спасителя світу» Тимофія Дадлі-Сміта, «Заповіді Ісуса про щастя» з бібліотеки журналу «Стежинка».

Книги, які перекладено вірменською мовою, призначені для читачів різного віку та з різним духовним досвідом. Ці книги є великим благословенням для Вірменії та, як свідчать відгуки приблизно 80 церков різних конфесій, відіграють велику роль у повсякденній євангелізації та церковному житті.

«СТЕЖИНКА» ВІРМЕНСЬКОЮ МОВОЮ

Особливим благословенням для вірменських дітей є дитячий християнський журнал «Арахет».

Слава Ісусу Христу!

ПЕРШИЙ ЛИСТ

Свій перший лист я хочу почати з молитви: «Милостивий Ісусе! Прости мене, грішного. Прости за те, що жив, не розуміючи, де світло, а де темрява. Господи, я не можу правильно та красиво викладати свої думки, тому почуй мою молитву і прости мені!»

Щиро дякую вам за книжки та за уроки з курсу «Бути християнином». Книжку «Битва за серце» Вальдемара Цорна вже прочитав. Вона мені дуже сподобалася. Наразі читаю «Хочу знати» Миколи Водневського.

Я ніколи не читав християнських книжок. Я дуже вдячний Господу, що Він послав мені вас. Дякую за вашу турботу!

Віктор ФЕРЕНЦ

РАДІСТЬ НЕЗРЯЧОЇ

Хочу поділитися своєю радістю. Отримала ваші книжки на дисках. Прослухала першу книжку «Битва за серце». Вона справила на мене глибоке враження. Я прослухала її двічі та переглянула своє життя. Що говорити?! Були і сльози, і страждання, а також просвітлення та полегшення. Коли слухала деякі розділи, склалося враження, що ви особисто знаєте мене та всі мої проблеми. Я знову покаялася й багато речей побачила в іншому світлі.

Слава Богу за вашу таку потрібну працю!

А тепер про сумне. У 2019–2020 роках я мала багато втрат: пішли до Господа три мої близькі подруги та дві тітоньки. У моєї Риточки чоловік теж пішов до Господа. Цю скорботу просто неможливо передати, але підтримує те, що в Господа всі живі. Звісно, зізнаюся, пережити все було складно, дуже боляче. Але я розумію: хоч би як важко було, ми все одно повинні всім сповіщати правду Божу, що я й намагаюся робити, хоча мої можливості обмежує сліпота. Але наш Господь – Бог чудес! Я вже наважилася написати своє свідчення про те, як Бог діє в моєму житті. Тільки зроблю це трохи пізніше, коли зберуся з думками.

Ваша робота й журнал дарують багато світла, надії та радості, особливо в ці смутні, темні часи! Ми так потребуємо вашої праці! І нехай зробить Господь вашу працю плідною, що приносить утіху, зміцнення й життя ослабленим у дорозі та всім тим, хто ще не бачить світла!

З любов'ю у Христі Ісусі **Надія ЗОЛОТКО**

ТІЛЬКИ БОГ МІГ ТАКЕ ВИГАДАТИ!

Дуже дякую за час, який ви витратили на мене. Уроки курсу «Бути християнином» допомогли мені більше розмірковувати над Словом Божим, досліджувати вчення Христа, а також радіти життю.

Любити ворога – це вище людського розуміння. Тільки Бог міг таке вигадати! Я Йому дуже вдячний за те, що Він мені допомагає. З Господом мені легко. Сподіваюся бути в Його Царстві, де завжди панує радість.

Володимир КРУТЬКО

СЛАВА БОГУ!

Велика подяка за журнали «Віра і життя», а також за книжку «У путях сатани». Прочитала її на одному подиху. Книга хороша та дуже потрібна! Поки читала, викриття приходили одне за одним. Я зрозуміла, що багато чинила не-свідомо. Був у моєму житті період, коли думала, що я гуру й усе знаю. Завдяки цій книжці та Святому Духу я усвідомила, що була в міцних сітках сатани. Я покаялася у своїх гріхах і мені стало набагато легше.

Владислава ЛЕЩИНЬСКА

ЯК ЄВАНГЕЛІЄ ПРИЙШЛО ДО НАШОГО СЕЛА

Якось ми спілкувались із сином, і він запитав мене, чи знаю я, хто першим приніс Добру звістку про Христа в наше село Кислиці. На згадку спала бесіда з дідом Юхимом Тимофійовичем, який уже відійшов до Бога. Його старший брат Демид під час Першої світової війни в Німеччині потрапив у полон. До табору, де були російські полонені, прийшли місіонери. Вони проповідували їм про Ісуса Христа й подарували Євангелія. Демид, повернувшись після війни додому, привіз Євангеліє із собою. Чоловік читав його, і Дух Божий зробив у ньому Свою роботу. Демид увірував, охрестився. Він був одружений із християнкою, яка жила в селі Камишівка (за часів турків воно називалося Хаджі-Курда). У його будинку відбувалися богослужіння євангельських християн-баптистів. Приходили туди й п'ятдесятники (християни віри євангельської), які теж працювали в цій громаді.

Сам я ще підлітком покаявся у своїх гріхах і прийняв Господа Ісуса Христа у своє серце. У чотирнадцять років я охрестився.

Свого часу довелося пережити велику втрату – смерть любої донечки. Вона хворіла на лейкемію. Смерть дочки я зрозумів нещодавно, коли ми співали пісню «Молися біля дорогої могили, щоб Бог пробачив тобі!» Ці слова наповнили моє серце трепетом, усередині було незрозуміле відчуття сум'яття і тривоги. Я зрозумів, що це воля Бога.

Ваш найменший брат у Христі **Леонід ШУМИЛОВ**

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ЯКІ РОЗМІЩЕНО НА СТОРІНЦІ 12

1. Дорогу (Вих. 33:13).
2. Про Йова (Йов, 1:8).
3. Мойсея (Пс. :89:12).
4. Про князя Тиру (Єз. 28:2).
5. На горі Оливній (Лк. 21:37).
6. Пізнати істинного Бога та Ісуса Христа, Якого Він послав (Ів. 17:3).
7. Лістра (Дії, 14:8–13).
8. Дорогу Господню (Дії, 18:24–26).
9. Знатнішим із юдеїв у Римі (Дії, 28:17–23).
10. 1 Ів. 5:7.

ІЛЮСТРАЦІЇ ДО СТАТЕЙ

с. 8-9 © Olga Gavrilova / shutterstock.com
с. 13 © Тереза де Хесус (1515–1582)
Художник: Philip Alexius de Laszlo

с. 14 © gualtiero boffi / shutterstock.com
с. 16 © Yaroslav Antonov / shutterstock.com
с. 23 © Amanda Carden / shutterstock.com

ВІРА І ЖИТТЯ

Засновник

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»

Видається на добровільні пожертвування читачів.
Виходить шість разів на рік. Тираж 8 000 прим.

Головний редактор Василь Давидюк
Редакційна колегія:

Павло Давидюк

Олена Зенченко

Анна Назаренко

Ірина Савченко

Олег Блошук (переклад віршів з російської)

Микола Давидюк

Вальдемар Цорн

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідцтво про державну реєстрацію:
серія КВ, № 23369-13209ПР від 24.05.2018.

Передплатний індекс 49283

Адреса редакції в Україні:

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
вул. Хорольська, 30, м. Київ, Україна, 02090;

тел.: 044-296-86-39; 296-87-69;
e-mail: viz@sns.org.ua; адреса сайту: www.sns.org.ua

Адреса редакції в Німеччині:

LICHT IM OSTEN, Postfach 1340,
70809 Korntal, GERMANY

Телефон: 0711-83-99-08-23; факс: 0711-83-99-08-4;
E-Mail: wzorn@lio.org

Адреса представництва у США:

USA, Light in the East, P.O. Box 185,
Orangevale, CA 95662

Tel.: 916-348 33 88; E-Mail: liteusa@lio.org

Оформити передплату на журнал, надіслати листи
і матеріали можна за будь-якою з наведених адрес.

Пожертвування можна надіслати за наступними реквізитами:

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
IBAN: UA3830529900002600600117462
АТ КБ «Приватбанк» м. Києва
Код ЄДРПОУ / ІНН: 14300272.

У призначенні платежу вказати:

«Пожертвування на журнал ... (назва журналу) ...».
ПІБ, адресу і номер телефону отримувача журналу.

Пожертвування із західних країн можна надіслати
чеками на адресу редакції в Німеччині
або переказами на банківський рахунок:

IBAN DE0760450050009916425
SWIFT/BIC SOLADES1LBG
Kreissparkasse Ludwigsburg

**Видання та розповсюдження
журналу залежить від молитовної
та матеріальної підтримки читачів!**

Позиція редакції не завжди співпадає з позицією авторів
надрукованих матеріалів.

Рукописи, надіслані до редакції, рецензуванню
та поверненню авторам не підлягають.

Комп'ютерна верстка та дизайн: Йордан Пеянські
© «СВІТЛО НА СХОДІ», 2021.

ISSN 1610-9120

Номер підписано до друку 5 грудня 2021 року.

Надруковано ООО «Новий друк»,
вул. Магнітогорська, 1, м. Київ, Україна, 02094.

На першій сторінці обкладинки:
© Anastazzo / shutterstock.com

sns.org.ua

ВІЧНЕ СЛОВО

*Так говорить Господь:
«На дорогах спиніться
та гляньте, і спитайте
про давні стежки,
де то добра дорога, –
то нею ідіть, і знайдете
мир для своєї душі!»*

Єр. 6:16